

MAKSU- JA TOLLIAMET

Lp Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie: 27.06.2025 nr 8-3/5573-1

Meie 25.08.2025 nr 6-9/016595-1

Keskse teabe edastuse ja dokumentide kättetoimetamise tõhustamise lahenduse väljatöötamise kavatsuse tagasiside

Täname võimaluse eest avaldada arvamusi „Keskse teabe edastuse ja dokumentide kättetoimetamise tõhustamise lahenduse väljatöötamise kavatsuse“ (KÄPO VTK) kohta.

Dokumentide kättetoimetamise ja teabe edastamise korraldus Eestis on killustatud üle erinevate õigusaktide, kontaktandmete kvaliteet registrites ei ole alati tagatud ning asutustel on välja kujunenud erisugused praktikad ja infosüsteemid. Nimetatu suurendab kulusid, aeglustab menetlusi ning loob ebavõrdsust isikute õiguste kaitsel. Ka Maksu- ja Tolliamet seisab sageli silmitsi olukorraga, kus dokumentide vastuvõtmisest hoidumine takistab menetluste jätkamist ja pikendab nende kestust. Samuti on adressaatidel keeruline orienteeruda erinevate asutuste dokumentide edastamise viisides. Peaaegu igal asutusel on välja kujunenud oma e-kanal ja erisugune kättetoimetamise praktika, mis tekitab killustatust ja vähendab süsteemi arusaadavust ning tõhusust.

Postkast 2.0 kui keskne elektrooniline kättetoimetamiskeskond loob tervikliku lahenduse, mis on oluline nii avaliku kui erasektori jaoks.

- Avalikule sektorile: vähendab dubleerimist, loob ühtsed standardid, alandab postikulusid, tagab dokumentide õigeaegse kohaletoimetamise ning toetab menetluste tõhusust.
- Eraisikutele ja ettevõtjatele: pakub ühtset kontaktpunkti kõigi riigiga suhtlemisel vajalike dokumentide ja teadete jaoks, olenemata nende päritolust või isiku asukohast.

Näeme, et lahendus on vajalik kogu e-riigi edasise arengu seisukohalt.

1. E-teenuste piiramine MTA vaatest

KÄPO VTK seab ühe keskse teemana üles e-teenuste ajutise piiramise funktsiooni, kui adressaat ei ole õigeaegselt dokumenti vastu võtnud. Maksu- ja Tolliamet on seda lahendust oma haldusalas juba kasutanud (e-MTA juurdepääsu ajutine piiramine), mis on praktikas parandanud dokumentide kättetoimetamist. Samas tõstatab see mitmeid kaalutlusi:

1.1 Toetavad argumendid:

- piiramine motiveerib adressaate dokumente vastu võtma ning tagab menetluste sujuvuse ja teiste menetlusosaliste õiguste kaitsel.

1.2 Riskid:

- MTA teenused on enamuses oma olemuselt suunatud kohustuste täitmisele (nt maksudeklaratsioonide esitamine, registreerimised). Nende kasutamise piiramine võib kaasa tuua olukorra, kus isikul ei ole võimalik seadusest tulenevaid kohustusi täita. See võib suurendada rikkumisi ja tuua kaasa täiendavaid menetlusi.
- MTA infosüsteemid ei võimalda tänase arhitektuuri juures piirata üksikuid teenuseid; piirang rakendub kogu e-MTA keskkonnale. Näiteks ei saa piirangut seada ajatamise - või enamakse tagastamise taotlusele, samas maksudeklaratsioone saaks esitada. Taoline osaline disainitud piiramine eeldaks märkimisväärseid arendusi ja kaasneks olulise kulu ning ajakuluga.
- Masin-masin liideste laialdane kasutamine muudab ainult e-MTA kaudu piiramise ebapiisavaks.

2. MTA tagasiside ja tähelepanekud KÄPO VTK kohta

- 2.1 toetame ühtse keskse kättetoimetamissüsteemi kasutuselevõttu ning oleme valmis liituma Postkast 2.0 lahendusega;
- 2.2 e-teenuste piirangu funktsiooni kasutamine peaks jääma asutuste vabatahtlikuks otsuseks, lähtudes iga asutuse ülesannetest ja teenuste iseloomust;
- 2.3 piiranguid tuleks eelistada rakendada soodustuste, privileegide ja mugavusteenuste osas (nt juhiloa taotlemine, rahaliste vahendite tagastamine), mitte kohustuste täitmiseks vajalike teenuste puhul (nt maksudeklaratsiooni esitamine);
- 2.4 teenuste piiramine peab olema proportsionaalne ja paindlik, võimaldades asutusel vajadusel piirang ajutiselt peatada (nt süsteemi ülekoormuse perioodil);
- 2.5 arvestades MTA süsteemide ülesehitust, oleks kogu e-MTA piiramine jätkusuutlik ainult juhul, kui dokumendi vastuvõtmata jätmine on seotud vahetu ja vältimatu menetlusvajadusega (nt maksuhalduri otsus).

3. Kokkuvõte

Maksu- ja Tolliamet toetab Postkast 2.0 lahenduse väljatöötamist ning näeb selles olulist võimalust vähendada killustatust, kulusid ja menetlusriske. Samas tuleb e-teenuste piiramise rakendamisel tagada, et see oleks proportsionaalne, läbimõeldud ja tehniliselt teostatav. MTA seisukohalt on põhjendatud liituda keskse süsteemiga, kuid piirangu funktsioon peaks olema vabatahtlik ja diferentseeritud vastavalt asutuse eripärale.

Täiendavate küsimuste osas oleks Teile abiks MTA juriidilise osakonna jurist Tanel Ermel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tanel Ermel
juriidiline osakond
jurist

Koopia:
Rahandusministeerium, info@rahandusministeerium.ee

Justiits- ja digiministeerium,

Mai-Liis Kullama, mai-liis.kullama@just.ee

Tanel Ermel, +372 533 11000

Tanel.Ermel@emta.ee